

Maud van Dorst, MSc

Promovenda

Julia Roosenschoon, MSc

Junior onderzoeker

Topklinisch Korsakovcentrum voor
alcohol-gerelateerde cognitieve stoornissen

Vincent van Gogh

Apathie in de praktijk:

Niet willen of niet kunnen willen?

korsakov
kenniscentrum

alles over korsakov

1. Wat is apathie?

2. Voorbeeldcasus

3. Behandelen
van apathie

4. Samen in Actie
bij Apathie

5. SABA-Korsakov

6. Q&A

Wat is apathie?

- Afname van doelgericht gedrag
- Dimensies: Gedrag, cognitie, emotioneel, sociaal
- Grote impact op de levens van mensen zelf en hun naasten
- Apathie in de eerste beschrijvingen van het syndroom van Korsakov
- Richtlijnen voor de behandeling van apathie zijn er nog niet

Voorbeeldcasus: Cor

- Man, 68 jaar, docent
 - Gescheiden, twee volwassen zoons, één kleindochter
 - Syndroom van Korsakov
 - Woont sinds vorig jaar in een verpleeghuis
-
- Zit vaak in zijn stoel
 - Zegt dat hij naar huis wil maar handelt daar niet naar
 - Wijst activiteiten die worden voorgesteld vaak af
 - Vraagt nooit meer aan zijn zoon hoe het met hem gaat
 - Anderen kunnen niet goed aan hem zien of hij iets leuk vindt of niet

Behandeling van apathie

- Bestaat nog niet voor Syndroom van Korsakov
- Andere doelgroepen: Dementie, Ziekte van Parkinson, Schizofrenie, NAH
- Literatuursamenvatting: type interventie en effectiviteit

Neuropsychiatric Disease and Treatment Dovepress

[Open Access Full Text Article](#) REVIEW

Towards a Non-pharmacological Intervention on Apathy in Korsakoff's Syndrome: A Systematic Narrative Review Across Different Clinical Conditions

Maud EG van Dorst^{1,2}, Yvonne CM Rensen², Johanna MH Nijsten^{3,4}, Gwenny TL Janssen², Roy PC Kessels^{1,2,3,6}

¹Donders Institute for Brain, Cognition and Behaviour, Radboud University, Nijmegen, the Netherlands; ²Centre of Excellence for Korsakoff and Alcohol-Related Cognitive Disorders, Vincent van Gogh Institute for Psychiatry, Venray, the Netherlands; ³Knowledge Centre for Specialized Care, Archipel, Eindhoven, the Netherlands; ⁴Department of Primary and Community Care, Radboud Institute for Health Sciences, Radboud University Medical Center, Nijmegen, the Netherlands; ⁵Ducus Addiction Care, Deventer, the Netherlands; ⁶Kimmentaal Rehabilitation Center, Arnhem, the Netherlands

Correspondence: Roy PC Kessels, Vincent van Gogh Institute for Psychiatry, Centre of Excellence for Korsakoff and Alcohol-Related Cognitive Disorders, D'n Herk 90, DN Venray, 5803, the Netherlands. Tel +31478-786160. Email roykessels@donders.ru.nl

Abstract: Apathy is a quantitative reduction of goal-directed activity, which can be observed in relation to behavior, cognition, emotions and social interaction. It is an invalidating behavioral symptom that is frequently present across different psychiatric conditions and neurocognitive disorders including Korsakoff's Syndrome (KS). In fact, apathy is one of the most severe behavioral symptoms of KS and has a major impact on the lives of patients and their relatives and other informal caregivers. However, guidelines for the treatment of apathy in KS are currently not available. This systematic narrative review provides a transdiagnostic overview of the effectiveness of different types of non-pharmacological interventions on apathy across different study populations that at symptom-level share characteristics with KS. This evidence may inform the development of an intervention targeting apathy in KS. The included study populations are dementia (due to Alzheimer's disease, or vascular dementia), Parkinson's disease, schizophrenia and traumatic brain injury. Through a stepped selection approach and with regard to the Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses (PRISMA) guidelines, 22 systematic reviews and 32 empirical articles on the non-pharmacological treatment of apathy were identified. The results show a variety of effective non-pharmacological interventions on apathy. In conditions with severe cognitive impairments, successful interventions did not rely on intrinsic motivation, self-monitoring, or illness insight of the patients, but depend on external stimulation and behavioral activation. Since apathy is a multidimensional construct, identification of the extent and type of apathetic behavior before starting an intervention is highly recommended. Furthermore, it is important to adjust the treatment to the personal interests and needs and embedded in daily care.

Registration: CRD42022298464 (PROSPERO)

Key words: non-pharmacological treatment, neuropsychiatric symptoms, alcohol use disorder, dementia, Parkinson's disease, acquired brain injury

Aanbevelingen

- Geen beroep doen op intrinsieke motivatie en zelfinzicht
- Externe stimulatie en activatie
- Veel verschillende type interventies zijn effectief
- Persoonlijk karakter
- Onderzoek apathie bij de persoon die je behandelt: Welke dimensie? Hoe ernstig?

Prezi

KORSAKOVCENTRUM
Voor alcoholgerelateerde cognitieve stoornissen

Samen in Actie bij Apathie (SABA)

- Informatiefolder
- Praatplaat/ Gespreksleidraad
- Handreiking bewonersbespreking
- Persoonlijk Activiteiten Plan
- Activiteiten Blad Apathie

- Online kennissessie

- Presentatie
- Handreiking implementatie
- Overzicht implementatie strategieën

Video's:

- Animatie SABA
- "Wat is apathie?" voor zorgmedewerkers
- SABA: "Actieve Tijd"

www.ukonnetwerk.nl/tools/SABA

Samen in Actie bij Apathie (SABA)

Opmerken

- Online kennissessie
- "Wat is apathie?" voor zorgmedewerkers

Apathie herkend!

Onderzoeken

- Informatiefolder
- Praatplaat/
Gespreksleidraad
- Handreiking
bewonersbespreking

Gedrag anders dan vroeger

Sprake van sociale, emotionele
en gedragsapathie

Onderbreken

- Animatie SABA
- Persoonlijk Activiteiten Plan
- Activiteiten Blad Apathie

In beeld wat kan en past bij
bewoner

Duidelijk plan van aanpak

Universitair
Kennisnetwerk
Ouderenzorg
Nijmegen

Voor alcoholgerelateerde cognitieve stoornissen

SABA-Korsakov

Hoe moet SABA worden aangepast voor de Korsakov doelgroep?

- In gesprek met bewoners, naasten en zorgverleners
 - Focusgroep met Korsakov professionals
 - Interviews

- In 2025:
 - Materiaal aanpassen
 - Testen in de praktijk
 - SABA-Korsakov delen via KKC

Vroeger

Alleen wonen

Weinig perspectief

Sociale isolatie

Nu

Wonen in een groep

Behandeldoelen

Dagbesteding

Zijn er nog vragen?